

RAAP BELGIË - 972

KLEINE HEIDE

FASE 4 & 5

Te Hoboken (Antwerpen)

[ARCHEOLOGIENOTA ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK]

[PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Bureauonderzoek – 2022D129

[COLOFON]

[KLEINE HEIDE (FASE 4 & FASE 5) - TE HOBOKEN]

[Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek]

[Programma van Maatregel]

Bureauonderzoek – 2023E150

[STATUS] Definitief

[DATUM] 15 mei 2023

[AUTEUR] C. Swaelens

[PROJECTBEGELEIDING] N. Baeyens

[RAAP-PROJECT] HOKH01

[ERKEND ARCHEOLOOG TYPE 1] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP BELGIË BV

Begoniastraat 13; 9800 Eke

telefoon: 09/311 56 20 – 0498/44 16 99

E-mail: raap@raap.be

© RAAP België BV, 2023

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 GEMOTIVEERD ADVIES

In de volgende paragrafen zullen de resultaten van het uitgevoerde archeologische vooronderzoek, beschreven in het bijgaande verslag van resultaten, in het kader worden geplaatst van een programma van maatregelen. Het doel van dit document is om vast te stellen of het uitgevoerde archeologische vooronderzoek enerzijds voldoende informatie heeft opgeleverd om de noodzaak van archeologisch vervolgonderzoek te toetsen en om indien noodzakelijk vast te kunnen stellen welke onderzoeksmethoden toegepast dienen te worden in het verdere onderzoek. Of dat er anderzijds kon worden vastgesteld of het noodzakelijk is en op welke manier er bij de uitvoering van de plannen die worden omschreven in de omgevingsvergunning rekening kan worden gehouden met archeologisch erfgoed.

1.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Het vooronderzoek kon volledig uitgevoerd worden, en leverde voldoende informatie op om een gefundeerde uitspraak te doen over de aan-/afwezigheid van archeologisch erfgoed, de potentiële kenniswinst en de omgang hiermee.

Het plangebied bevindt zich net ten zuiden van de stad Antwerpen en is topografisch gezien gelegen in een relatief vlak gebied langs de Schelde. Ten oosten en ten westen van de Schelde loopt de hoogte op tot meer dan 22m +TAW. Het plangebied is gelegen ten zuiden en oosten van de Zeeschelde en ten zuiden van het stadscentrum van Antwerpen. De Hollebeek stroomt ten oosten van het plangebied en de Grote Leigracht ten noorden.

Het terrein is relatief vlak en ligt op een hoogte tussen 11 en 12 m +TAW), maar loopt lichtjes op in zuidelijke richting. Het plangebied is gelegen op de noordelijke flank van een opduiking waarbij de vallei van de Schelde (tevens poldergebied) zich ten noorden bevindt en de subcuesta van het Land van Boom ten zuiden waarbij de hoogte oploopt tot ca. 22 m +TAW.

Op de tertiairgeologische kaart (figuur 5) is de diepe ondergrond in het projectgebied bestaat uit afzettingen die worden gerekend tot het Lid van Putte. Dit bestaat uit zwartgrijze silthoudende klei met veel organisch materiaal. In het uiterste noordoosten is er een kleine zone met de formatie van Berchem: donkergroen tot zwart zand, sterk glauconiethoudend, plaatselijk met schelpen en onderaan kleihoudend.

Op de quartairgeologische kaart is binnen het plangebied profieltype 1 weergegeven. Het betreft uitsluitend het voorkomen van zandige, eolische afzettingen die dateren uit het weichseliaan (laat-pleistoceen) en mogelijks uit het vroeg-holoceen. Deze kunnen in combinatie voorkomen met hellingsafzettingen uit het quartair.

Het plangebied is gelegen op de noordelijke flank van de subcuesta van het Land van Boom, nabij de Zeeschelde, de Hollebeek en de Grote Leigracht. Deze ligging zal een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op de mens in het verleden. Het plangebied heeft over het algemeen een middelhoge verwachting voor het aantreffen van archeologische sporenvindplaatsen vanaf het neolithicum en een eerder lage verwachting voor steentijdartefactensites. Doch zijn er vooralsnog weinig archeologische attestaties. In de ruime regio werden voornamelijk sporen uit de nieuwe en nieuwste tijden aangetroffen. Slechts enkele losse vondsten uit de ijzertijd of Romeinse periode werden verzameld op ca. 1 km ten zuidoosten en volmiddeleeuwse sporen van een kapel op ca. 800 m ten westen van het plangebied. Vondsten uit de steentijd werden nagenoeg niet aangetroffen in de omgeving.

De toekomstige werkzaamheden betreffen de renovatie van verschillende gebouwen, waarvan het grootste deel van de werkzaamheden enerzijds bovengronds zullen plaatsvinden en anderzijds deels binnen reeds geroerde grond. Het betreft o.a. de

afbraak van de huidige garages in functie van nieuwe fietsenstalling en technische ruimtes, de aanleg van nutsvoorzieningen ter hoogte van de huidige aanpalende tuintjes, het rechte trekken van de gevels, ... Deze ingrepen zijn slechts plaatselijk en hebben een totale oppervlakte van ca. 1.200 m² verspreid over 11 gebouwen. Een grotere ingreep betreft de heraanleg van de groenzone, ten westen van de gebouwen uit fase 4. Hier zal het huidige maaiveld afgegraven worden (ca. 30 cm), een nieuw wandelpad aangelegd worden en een lichte ophoging uitgevoerd worden. Deze ingrepen zullen een oppervlakte van ca. 800 m² hebben.

Wanneer de toekomstige werkzaamheden worden getoetst aan de archeologische verwachting, kan gesteld worden dat de kenniswinst eerder gering is. Gezien sporenarcheologie verwacht wordt en de te onderzoeken oppervlakte verspreid en bijgevolg te gering per locatie, zouden eventueel aangesneden sporen niet in een bredere context geplaatst kunnen worden. Verder vooronderzoek zou bijgevolg geen kenniswinst opleveren waardoor de kostenbaten balans niet in evenwicht is

1.2 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Da aan- of afwezigheid van een archeologische site kon niet bevestigd worden. Gezien de beperkte oppervlakte en het verspreid karakter van de toekomstige bodemingrepen kon daarentegen wel gesteld worden dat de kenniswinst te gering zou zijn indien verder vooronderzoek aanbevolen zou worden.

1.3 IMPACTBEPALING

De werkzaamheden zullen zich grotendeels afspelen binnen het gabarit van de huidige verstoring (ten gevolge van de bouw van het appartementencomplex). De zones die mogelijks nog onverstoord zijn danig beperkt dat een archeologisch onderzoek geen of enkel prospectieve kenniswinst zal op leveren.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Gezien er geen verdere maatregelen voorzien worden, is er geen Programma van Maatregelen nodig.

Ondanks dat er geen verdere maatregelen voorzien zijn, wordt er wel gewezen op de meldingsplicht die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.